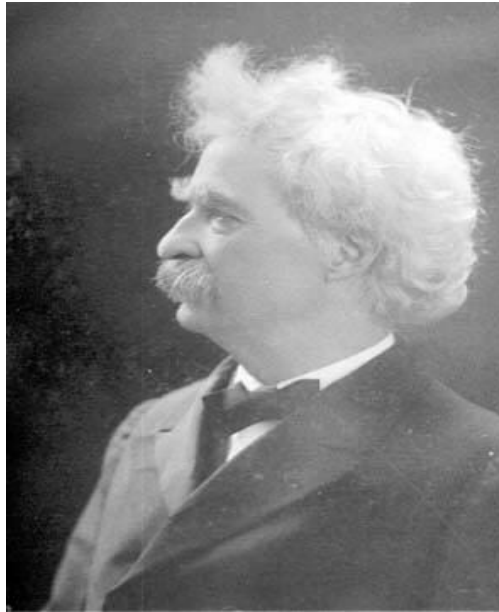

Leworęcznym być...

*Puchatek spojrział na obydwie łapki.
Wiedział, że jedna z nich jest prawa
i wiedział jeszcze, że kiedy już się ustaliło,
która z nich jest prawa, to druga była lewą,
ale nigdy nie wiedział, jak zacząć.*
A. A. Milne

Badania nad piśmiennictwem starożytnym dowodzą, że w starożytności człowiek był leworęczny. W dobrze rozwiniętych krajach starożytności (Egipt, Chiny) stosowano zapis sprzyjający leworęczności – pisano od strony prawej do lewej (lub w pionowych kolumnach zapisywanych również od prawej do lewej) - do dziś stosowany m.in. w piśmie arabskim. Nowożytna cywilizacja europejska przez długie wieki kształtowała się pod wpływem licznych reform kulturowych i religijnych zmierzając do ujednoczenia. Jednym ze skutków tego dążenia było przyjęcia zasady praworęczności. Praworęczność stała się symbolem "prawości postępowania", a leworęczność wstydliwą cechą odmienca. Rodzice i nauczyciele, którzy odkrywali taką skłonność u dzieci, przymuszali je do posługiwania się prawą ręką wbrew ich naturalnej skłonności. Często dzieje się tak i dziś, choćby dlatego, że produkcja masowa, przedmioty codziennego użytku i miejsca publiczne są przystosowane głównie dla osób praworęcznych.

Leworęczność, czyli odwrócona w stosunku do większości ludzi sprawność funkcjonalna ręki lewej dotyczy 8 – 15 % ludności.

Dlaczego moje dziecko jest leworęczne?

Leworęczność wynika z silniejszego rozwoju prawej półkuli mózgowej, co objawia się nie tylko używaniem lewej ręki lecz także lepszym i sprawniejszym funkcjonowaniem całej lewej strony ciała. Jest to skutek lateralizacji, czyli asymetrii czynnościowej prawej i lewej strony ciała ludzkiego, wynikającej z różnic w budowie i funkcjach obu półkul mózgowych. Tendencja do leworęczności pojawia się w niemowlęctwie i utrwała około 2 roku życia. Większa sprawność ruchowa jednej ze stron ciała nie pojawia się w postaci gotowej u noworodka, lecz nasila się stopniowo w procesie ogólnego rozwoju.

W tym miejscu warto przyjrzeć się bliżej problemowi lateralizacji, bowiem od właściwej klasyfikacji zależy sposób postępowania z dzieckiem.

Wyróżnia się lateralizację (stronność):

- **jednorodną** – występuje, gdy istnieje wyraźna przewaga jednej strony ciała nad drugą, tzn. dziecko przejawia większą sprawność (dominację), np. lewego oka, lewego ucha, lewej ręki i lewej nogi lub odwrotnie - prawego oka, prawego ucha, prawej ręki i prawej nogi. W obu wariantach lateralizacja jednorodna jest korzystniejsza dla dziecka niż typy lateralizacji wymienione poniżej.
- **niejednorodną (skrzyżowaną)** – występuje gdy nie ma wyraźnej dominacji jednej strony nad drugą (np. gdy leworęczność występuje razem z prawooczną i prawonożnością lub praworęczność z lewooczną i prawonożnością). Można spotkać różne rodzaje takich kombinacji.
- **nieustaloną (słabą)** – występuje u tzw. osób obustronnych, u których brak przewagi czynnościowej jednej strony nad drugą. Często mówi się, że osoby takie posługują się prawą i lewą ręką jednakowo dobrze, lecz zazwyczaj posługują się zarówno lewą, jak i prawą

Postępowanie z dzieckiem leworęcznym

Umiejętne postępowanie z dzieckiem pozwala uchronić je przed niepowodzeniami, pomaga pokonać trudności, dzięki której nie będzie ono czuło się gorsze od innych. Nie należy go jednak traktować w sposób uprzywilejowany, gdyż może to przynieść skutki odwrotne od zamierzonych. Niezbędne jest jednak odpowiednie prowadzenie dziecka od okresu niemowlęcego aż do końca nauczania wczesnoszkolnego, czyli do momentu, kiedy opanuje ono w sposób automatyczny czynność pisania. Niewłaściwe postępowanie może być przyczyną niepowodzeń szkolnych, co w konsekwencji często powoduje zaburzenia w sferze emocjonalno-motywacyjnej.

Konieczna jest możliwie **wczesna diagnoza**, która pozwoli ustalić zasady prowadzenia dziecka. Przystawianie dziecka w wieku wczesnodziecięcym na prawą rękę przy wyraźnej dominacji lewej strony ciała jest ingerencją w czynności neurofizjologiczne mózgu, co może spowodować zaburzenia

różnego typu - nieposłuszeństwo, agresję lub apatię, a nawet moczenie nocne, postawy lękowe wobec otoczenia, jąkanie, tiki, niepokój ruchowy, pogarszanie się postępów szkolnych, małą sprawność ruchową, trudności w czytaniu i pisaniu, aż po brak zainteresowania nauką.

Kiedy leworęczne dziecko rozpoczyna naukę pisania, należy pamiętać, że proces ten może przebiegać u niego z większymi trudnościami. Zadbajmy zatem by dziecko:

- siedziało w ławce szkolnej po lewej stronie,
- źródło światła miało na biurku z prawej strony,
- podczas pisania miało stopy oparte o podłogę oraz nie przekrzywiało głowy i tułowia,
- używało ołówka, trzymając go w 3 palcach lewej ręki, a górny koniec ołówka był ustawiony w kierunku ramienia,
- podczas pisania w liniaturze zeszytu palce powinny znajdować się pod linijką tak, aby dziecko nie zasłaniało dłonią tekstu,
- zeszyt powinien być ułożony ukośnie - lewy górny róg skierowany ku górze, prawy zaś ku dołowi,
- pracowało ze specjalną nakładką, jeżeli ma już utrwalony zły nawyk trzymania ołówka,
- miało przyzwolenie na wolniejsze tempo pisania,
- robiło podczas pisania przerwy na ćwiczenia relaksacyjne dłoni, by rozluźnić napięcie mięśniowe rąk.

Słów kilka dla pokrzepienia serc leworęcznych...

- * Osoby leworęczne mają dużą przewagę nad praworęcznymi, gdyż ich prawa ręka jest dużo sprawniejsza, niż lewa u praworęcznych.
- * Funkcjonowanie w świecie przystosowanym dla praworęcznych spowodowało, że leworęczni wykazują większe zdolności adaptacyjne.
- * Leworęczni odnoszą większe sukcesy w dziedzinach wymagających kreatywności, szybkich decyzji, elastyczności, rozwiązywania problemów. Mają lepiej rozwinięte spostrzeganie wzrokowo-przestrzenne. Ich mocną stroną jest dobre wyczucie odległości, widzenie trójwymiarowe, rozpoznawanie złożonych geometrycznie figur, a także szybki refleks. Są dobrymi matematykami. Leworęczni znacznie częściej wybierają ścisłe i „wizualne” kierunki studiów.

Masz szansę, by Twoje dziecko dołączyło do panteonu sławnych leworęcznych – oto tylko niektórzy z nich:

Aleksander Wielki, Juliusz Cezar, Horatio Nelson, Napoleon, sir Winston Churchill. Benjamin Franklin, Harry S. Truman, Gerald Ford, Albert Einstein, Michał Anioł Buonarrotti, Leonardo da Vinci, Hans Christian Andersen, Wolfgang Goethe, Heinrich Heine, Mark Twain;

Aktorzy: Charlie Chaplin, Robert Redford, Judy Garland, Kim Novak, Marilyn Monrou, Julia Roberts, Nicole Kidman, Demi Moore, Goldie Hawn, Whoopi Goldberg, Bruce Willis, Robert de Niro, Pierce Brosnan, Keanu Reeves i Tom Cruise.

Muzycy: Paul McCartney i Ringo Starr, Bob Dylan, David Bowie, Joe Cocker, Tony Iommi, Robert Plant, Kurt Cobain, Sting, Phil Collins, Natalie Cole i Ricky Martin

Tenisści: Martina Navratilova, John McEnroe, Monika Seles i Jimmy Connors